

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЙ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 квітня 2024 року

Хмельницький

№ 72/07– рк/к

*Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження регіональних ринків у сфері послуг постачання теплової енергії, проведеного Другим відділом досліджень та розслідувань,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) На виконання доручення Голови Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 31.01.2024 №72-03/1-вд та з метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері послуг з постачання теплової енергії, Південно-західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) провело дослідження діяльності суб'єктів господарювання, зокрема, щодо умов укладених договорів зі споживачами на надання послуг з постачання теплової енергії, яким надає відповідні послуги міське комунальне підприємство «Хмельницьктеплокомуненерго».
- (2) Міське комунальне підприємство «Хмельницьктеплокомуненерго» (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – МКП «Хмельницьктеплокомуненерго, Підприємство») є юридичною особою, набуло майнових та особистих немайнових прав, несе відповідні обов'язки, укладає договори, виступає в суді від свого імені, має відокремлене майно, поточні та інші рахунки в банківських установах, печатки з власним найменуванням.
- (3) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» є: (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (4) Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 23 березня 2017 року №343 «Про переоформлення ліцензій на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, виданих МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» переоформлено ліцензію АВ N 597426 на право

провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії), транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії.

- (5) Відповідно до розпорядження Хмельницької обласної державної адміністрації від 30.06.2017 №478/2017-р про видачу ліцензії, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» є ліцензіатом на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії, крім виробництва теплової енергії за нерегульованим тарифом.
- (6) Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» є суб'єктом господарювання.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (7) На виконання доручення Голови Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України та з метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональному ринку у сфері послуг постачання теплової енергії, Відділенням було направлено вимогу МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» про надання інформації від 06.02.2024 №72-02/225.
- (8) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» надало відповідь на вимогу листом від 23.02.2024 №297/02 (вх. №72-01/465 від 26.02.2024).

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА НА РИНКУ

- (7) У відповідності до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605 (далі - Методика), територіальним відділенням проведено аналіз ринку послуг з постачання теплової енергії.
- (8) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (10) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».
- (11) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на

одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (12) Відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій відноситься діяльність у сфері транспортування теплової енергії.
- (13) Відповідно до частини 2 статті 5 Закону України «Про природні монополії», зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (14) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» є суб'єктом господарювання природної монополії та включене до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з транспортування теплової енергії, зокрема, магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами.
- (15) Крім цього, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», зокрема, здійснює господарську діяльність з постачання теплової енергії.
- (16) Для здійснення вищевказаної діяльності Підприємство має ліцензію від Хмельницької обласної державної адміністрації від 30.06.2017 №478/2017-р видану на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, крім виробництва теплової енергії за нерегульованим тарифом.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

- (17) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (18) Відповідно до статті 1 Закону України «Про тепlopостачання»:
 - ринок теплової енергії - сфера обороту теплової енергії як товару, на який є попит і пропозиція;
 - постачання теплової енергії (тепlopостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- (19) Постачання теплової енергії є товаром, оскільки є предметом господарського обороту протягом періоду 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року.
- (20) Отже, конкретним товаром, який випускається, постачається, продається Підприємством, є послуга з постачання теплової енергії.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (21) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних

- груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (22) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (23) У відповідності до пункту 4.3 Методики не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.
- (24) Відповідно до пункту 4 Правил користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198, користування тепловою енергією допускається лише на підставі договору купівлі - продажу теплової енергії між споживачем і тепlopостачальною організацією (далі - договір), крім підприємств, що виробляють та використовують теплову енергію для цілей власного виробництва. Договори укладаються відповідно до типових договорів. Форми типових договорів затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері тепlopостачання.
- (25) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії, регулюють Правила надання послуг з постачання теплової енергії, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» (зі змінами). Окрім того, ці Правила визначають вимоги до якості послуги, одиниці виміру обсягу спожитої споживачем теплової енергії, порядок оплати.
- (26) Постачання теплової енергії споживачам Підприємство здійснює на підставі укладених договорів.
- (27) Споживчі характеристики, умови споживання, умови реалізації (постачання) теплової енергії та ціна протягом періоду 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року визначені у договорах, укладених Підприємством зі споживачами.
- (28) Так, предметом договорів, укладених Підприємством зі споживачами категорії «бюджетні установи» та «інші споживачі», є надання «Послуг з постачання теплової енергії для потреб опалення» (ДК 021:2015:09320000-8 – Пара, гаряча вода та пов'язана продукція) на вказані в дислокації об'єкти, у обсягах відповідно до узагальнених кількісних показників теплового навантаження, з якістю теплової енергії у відповідності до умов договорів.
- (29) Відповідно до укладених договорів, нарахування за надані послуги здійснюються за встановленими рішенням виконавчого комітету Хмельницької міської ради тарифами на теплову енергію, у тому числі на її виробництво, транспортування та постачання.
- (30) З огляду на наведені у договорах умови реалізації та ціни, умови споживання (специфічність розміщення, монтажу, технічного обслуговування), необхідною умовою отримання теплової енергії є приєднання внутрішньобудинкових систем опалення об'єктів споживачів до теплових мереж ліцензіата, тому постачання теплової енергії за споживчими характеристиками (функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики) є товаром і не є подібним іншим товарам.
- (31) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», є послуга з постачання теплової енергії.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (32) Пункт 4.4 Методики визначає, що перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (33) Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (34) Статтею 1 Закону України «Про тепlopостачання», зокрема визначено:
- об'єкти у сфері тепlopостачання - теплогенеруючі станції чи установки, теплові електростанції, теплоелектроцентралі, котельні, когенераційні установки, теплові мережі, які призначені для виробництва і транспортування теплової енергії, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання, що використовуються для забезпечення безпечної та надійної експлуатації теплових мереж;
 - система централізованого тепlopостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для тепlopозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого тепlopостачання;
 - споживач теплової енергії - фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору;
 - суб'єкти відносин у сфері тепlopостачання - фізичні та юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм та форми власності, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, теплосервісні організації, споживачі, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;
 - теплогенеруюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який має у своїй власності або користуванні теплогенеруюче обладнання та виробляє теплову енергію;
 - теплотранспортуюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який здійснює транспортування теплової енергії;
 - тепlopостачальна організація - суб'єкт господарської діяльності з постачання споживачам теплової енергії.
- (35) Правила користування тепловою енергією, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198 (далі - Правила 1198), визначають взаємовідносини між тепlopостачальними організаціями та споживачами теплової енергії та є обов'язковими для виконання усіма тепlopостачальними організаціями незалежно від форми власності, споживачами, організаціями, що виконують пуск, налагодження та експлуатацію обладнання для виробництва, транспортування, постачання та використання теплової енергії.
- (36) Відповідно до Правил 1198:
- система тепlopостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та/або місцевих (розподільних) теплових мереж, засобів розподілення теплової енергії, які об'єднані спільним режимом виробництва, транспортування та постачання теплової енергії;
 - система теплоспоживання - комплекс теплоспоживчих установок, з'єднаний із системою тепlopостачання, призначений для задоволення потреб споживача відповідно до договору;

- споживач теплової енергії - фізична особа, яка є власником будівлі або суб'єктом підприємницької діяльності, чи юридична особа, яка використовує теплову енергію відповідно до договору
- (37) Таким чином, постачальниками (продавцями) теплової енергії є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні тепловою енергією за допомогою сукупності джерел теплової енергії, магістральних та/або місцевих (розподільних) теплових мереж, засобів розподілення теплової енергії, які об'єднані спільним режимом виробництва, транспортування та постачання теплової енергії
- (38) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» протягом періоду 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року у місті Хмельницькому є постачальником теплової енергії, оскільки здійснює зазначену господарську діяльність за допомогою системи централізованого тепlopостачання – сукупності джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для тепlopозабезпечення споживачів.
- (39) Основними споживачами послуги з постачання теплової енергії протягом періоду 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року виступають фізичні та юридичні особи, системи теплоспоживання яких з'єднані з системою тепlopостачання МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», та які використовують теплову енергію відповідно до укладених з Підприємством договорів.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (40) У відповідності до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (41) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (42) Послуга з постачання теплової енергії за показниками подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має товарів-замінників, тому, послуга з постачання теплової енергії не є взаємозамінним товаром з будь-яким іншим товаром.
- (43) Враховуючи, що послуга з постачання теплової енергії не є взаємозамінним з будь-яким іншим товаром, а необхідною умовою отримання цієї послуги є приєднання систем теплоспоживання споживачів з системою тепlopостачання ліцензіата, споживачі послуг з постачання теплової енергії за звичайних умов не можуть легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (44) Таким чином, товарними межами ринку визначена товарна група – послуга з постачання теплової енергії.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (45) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за

межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. При цьому слід звернути увагу на те, що при остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

- (46) Отримання послуги з постачання теплової енергії на певній території можливе лише у суб'єкта господарювання, який відповідно до отриманої ліцензії провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії на цій території.
- (47) Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції послуги з постачання теплової енергії є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначеного товару є з'єднання систем теплоспоживання споживачів з системою тепlopостачання МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», зокрема приєднання внутрішньобудинкових мереж опалення об'єктів споживачів до магістральних та місцевих (розподільчих) мереж централізованого опалення. За межами цих мереж користування послугою з постачання теплової енергії є неможливим.
- (48) Разом з тим, територіальні межі ринку послуг з постачання теплової енергії є чітко визначеними договорами, укладеними з споживачами, та фактично обмежуються і співпадають з межами розташування точки розподілу (розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін), в яких здійснюється передача теплової енергії від постачальника до споживача.
- (49) В листі від 23.02.2024 №297/02 (вх. №72-01/465 від 26.02.2024) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» повідомило, що протягом 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року надавало послугу з постачання теплової енергії категорії споживачів «бюджетні установи» та «інші споживачі», та вибірково надало Відділенню копії укладених договорів з наступними споживачами:
- *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «бюджет»);
 - *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «бюджет»);
 - *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «бюджет»);
 - *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)*; *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «інші споживачі»);
 - *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «інші споживачі»);
 - *(інформація, доступ до якої обмежено)*, адреса об'єкту постачання теплової енергії: *(інформація, доступ до якої обмежено)* (категорія споживачів «інші споживачі»);
- (50) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з постачання теплової енергії, є територія в межах міста Хмельницький, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».

3.5. Проміжок часу стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики, часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (52) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин

- між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (53) Протягом 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року (до моменту надання рекомендацій МКП «Хмельницьктеплокомуненерго») МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» уклало зі споживачами договори на надання послуг з постачання теплової енергії.
- (54) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» залишається єдиним надавачем послуг з постачання теплової енергії у територіальних (географічних) межах ринку послуг з постачання теплової енергії на території міста Хмельницький, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».
- (55) Пункт 10 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» закріплює, що пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (56) Пропозиція послуг з постачання теплової енергії МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» та попит споживачів на вказані послуги існували на території міста Хмельницький протягом 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року.
- (57) Отже, сукупність товарно-грошових відносин між МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» та споживачами послуг з постачання теплової енергії в межах території міста Хмельницький протягом 2022-2023 років та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року, де розташовані діючі теплові мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», не зазнавала істотних змін.
- (58) У зв'язку з викладеним, часовими межами ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах міста Хмельницький, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» визначено 2022, 2023 роки та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року.

3.6. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (59) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (60) Згідно до Методики бар'єри вступу на ринок - це обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (61) Ринок послуг з постачання теплової енергії характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, як то отримання ліцензій на здійснення господарської діяльності з виробництва теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, а також, наявність у суб'єкта господарювання в оперативному управлінні (власності, оренді) інфраструктури у вигляді цілісного майнового комплексу.
- (62) Окрім того, відповідно до статті 1 Закону України «Про тепlopостачання», охоронна зона теплових мереж – землі вздовж теплових мереж для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодженню, а також для зменшення їх негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля.

- (63) Для забезпечення безпеки населення, що мешкає в районі розташування об'єктів теплопостачання, встановлюються охоронні зони, розміри та порядок використання яких визначаються нормативно-правовими актами і проектами цих об'єктів, затвердженими у встановленому законодавством порядку (частина третя статті 27 Закону України «Про теплопостачання»).
- (64) Усі види господарської діяльності в охоронних зонах можуть провадитися тільки за погодженням з власником об'єкта теплопостачання або уповноваженим ним органом (частина четверта статті 27 Закону України «Про теплопостачання»).
- (65) Відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, в тому числі нове будівництво або реконструкція існуючих інженерних, транспортних споруд і комунікацій може здійснюватися лише у відповідності до вимог містобудівної документації, в тому числі генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів території, затверджених відповідними сільськими, селищними, міськими радами чи районними державними адміністраціями, якими на стадії планування (проектування) населених пунктів розрахунковим способом, залежно від кількості населення, інтенсивності руху транспорту і пішоходів, складу елементів, які розміщуються в межах поперечного профілю (проїзні частини, технічні смуги для прокладання підземних комунікацій, тротуари, зелені насадження, охоронні зони тощо), з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог та інших нормативних документів, визначається ширина вулиць і доріг, що ускладнює будівництво додаткових нових (паралельних) магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж до вже існуючих.
- (66) Отже, для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок послуг з постачання теплової енергії в зазначених територіальних (географічних) межах існують фактори організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями постачання теплової енергії, а саме необхідність придбання у власність або у користування теплогенеруючого обладнання, необхідність будівництва нових магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж та з'єднання новозбудованої системи теплопостачання з системами теплоспоживання споживачів, в той час, як у межах території, де розташовані діючі мережі МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», зазначене будівництво є неможливим, зокрема, оскільки існують й адміністративні обмеження щодо користування земельними ділянками.

3.7. Визначення потенційних конкурентів

- (67) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок
- (68) За визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про природні монополії»:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);

- суміжний ринок – це товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (69) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери природних монополій належать, зокрема, транспортування теплової енергії.
- (70) Згідно із статтею 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються відповідно до цього закону, належить, зокрема, постачання теплової енергії.
- (71) З огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) теплових мереж та внаслідок технологічних особливостей, Підприємство самостійно здійснює виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні Підприємства,
- (72) Враховуючи вищезазначені обставини, конкуренція на ринку послуг з постачання теплової енергії на території міста Хмельницького відсутня та потенційних конкурентів Підприємство немає.
- (73) Отже, у період 2022-2023 та з 01 січня 2024 року по 26 квітня 2024 року МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» було єдиним виконавцем послуг з постачання теплової енергії у місті Хмельницький, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».

3.8. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

- (74) Окрім МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» не встановлено інших суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з постачання теплової енергії та відповідно надання послуг з постачання теплової енергії юридичним та фізичним особам у період 2022-2023 років та з січня 2024 року по 26 квітня 2024 року у межах території міста Хмельницький, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».
- (75) Таким чином, оскільки МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» є єдиним постачальником теплової енергії в досліджуваних територіальних межах, то частка МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» на ринку послуг з постачання теплової енергії юридичним та фізичним особам у зазначених часових та територіальних межах міста Хмельницького становить 100%.

3.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (76) В межах досліджуваного ринку не виявлено конкурентів МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», оскільки не встановлено інших суб'єктів господарювання, що у досліджуваних часових та територіальних межах здійснювали діяльність з постачання теплової енергії та мали технічну можливість надавати послуги з постачання теплової енергії юридичним та фізичним особам.
- (77) Водночас, забезпечення споживачами своїх будівель власним обладнанням для автономного опалення, не є діяльністю з постачання теплової енергії та відповідно такі споживачі не може вважатися конкурентами Підприємству на ринку послуг з постачання теплової енергії..
- (78) Підприємством не надано доказів про фактичну діяльність конкурентів на досліджуваній території у період 2022-2023 років та січня-лютого 2024 року.
- (79) Відтак, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» у межах території міста Хмельницького, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з постачання теплової енергії.

- (80) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (81) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (82) З урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», яке є на досліджуваному ринку єдиним надавачем (виконавцем) послуги з постачання теплової енергії, диктувати свої умови при продажу товару (наданні послуги), є ознакою ринкової влади.
- (83) Враховуючи викладене, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» протягом періоду 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року мало ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку постачання теплової енергії в межах території міста Хмельницького, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», як таке, що не мало жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (84) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (85) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
 - житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
 - індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
 - споживач житлово-комунальних послуг – індивідуальний або колективний споживач.
- (86) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житловокомунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема з постачання теплової енергії. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема постачання теплової енергії.

- (87) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (88) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (89) Відповідно до пунктів 1-8 частини третьої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
 - вимоги до якості послуг;
 - права і обов'язки сторін;
 - відповідальність сторін за порушення договору;
 - ціна послуги; - порядок оплати послуги;
 - порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
 - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (89) Крім того, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (90) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та виконавців комунальних послуг.
- (91) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (92) Частиною сьомою статті 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з постачання теплової енергії надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з постачання теплової енергії, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (93) Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії», зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2021 року №1022, яка набрала чинності 01.10.2021 (далі – Постанова), затверджені:
- Правила надання послуги з постачання теплової енергії (далі – Правила);
 - Типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;

- Типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання теплової енергії;
 - Заява-приєднання до індивідуального договору про надання послуги з постачання теплової енергії;
 - Типовий договір з колективним споживачем про надання послуги з постачання теплової енергії;
 - Типовий колективний договір про надання послуг постачання теплової енергії;
 - Типовий договір з власником (користувачем) будівлі про надання послуги з постачання теплової енергії
- (94) Згідно пункту 1 Правил ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі - споживач), який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії (далі - послуга), та визначають вимоги до якості послуги, одиниці вимірювання обсягу спожитої споживачем теплової енергії, порядок оплати.
- (95) Відповідно до пункту 13 Правил надання послуги з постачання теплової енергії здійснюється виключно на договірних засадах.
- (96) Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України "Про житлово-комунальні послуги".
- (97) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України "Про житлово-комунальні послуги") може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором
- (98) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (99) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуг, якщо такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (100) Фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг
- (101) З огляду на зазначене, згідно з положеннями діючого законодавства надання житловокомунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (102) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. При цьому саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

4.2. Фактичні обставини

- (103) МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» листом від 23.02.2024 №297/02 (вх. №72-01/465 від 26.02.2024) надало Відділенню вибірково копії договорів, укладених у період 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року зі споживачами про надання послуг з постачання теплової енергії.
- (104) За результатами аналізу змісту цих договорів встановлено, що вони не відповідають умовам Типових договорів та нормам Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830, зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2021 року №1022.
- (105) Зокрема, Відділенням досліджені умови таких договорів, до прикладу (Таблиця 1):

Таблиця 1

№ з/п	Дата та номер договору	Назва договору	Споживач	Адреса об'єкта постачання теплової енергії
1	(інформація, доступ до якої обмежено)			
2	(інформація, доступ до якої обмежено)			
3	(інформація, доступ до якої обмежено)			
4	(інформація, доступ до якої обмежено)			
5	(інформація, доступ до якої обмежено)			
6	(інформація, доступ до якої обмежено)			

- (106) За результатами аналізу цих договорів встановлено таке (Таблиця 2):

Таблиця 2

Договір укладений між МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» зі споживачем	Умови Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з постачання теплової енергії	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
<p>Споживач має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на усунення виявлених недоліків у наданні послуг 	<p>Споживач має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на усунення протягом 50 годин, якщо інше не передбачене законодавством, виявлення недоліків у наданні послуги 	Відсутність у договорі положень в частині визначення строків одержання споживачем інформації може призвести до недотримання виконавцем цих строків, та порушувати права споживача на отримання зазначеної інформації у встановлені законодавством строки. Також призводить до зменшення прав споживача та самоусунення МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» від покладених на нього, як на виконавця послуг, зобов'язань
Положення відсутні	<p>Споживач має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - отримувати від виконавця неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового 	Незазначення у договорі положень даного пункту Типового договору в частині сплати споживачеві неустойки (штрафу), може

	<p><i>споживання послуги з постачання теплової енергії, визначеної за попередній опалювальний період (а у разі ненадання послуги у попередньому опалювальному періоді - за фактичний час споживання протягом поточного опалювального періоду, але не менше 30 днів), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги неналежної якості (за винятком нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого здійснювалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача)</i></p>	<p>призвести до недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості та обмеження прав споживача на отримання визначеного законодавством розміру неустойки (штрафу)</p>
<p>Положення відсутнє</p>	<p>Виконавець зобов'язаний: - виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуги та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному цим договором;</p>	<p>Незазначення у договорі положень даного пункту Типового договору в частині зобов'язання виплати споживачу штрафу за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, може призвести до недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості та обмеження прав споживача на отримання визначеного законодавством розміру штрафу</p>

- (107) Таким чином, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», у період 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року уклало зі споживачами договори про надання послуг з постачання теплової енергії, які не відповідають умовам Типового договору про надання послуги з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії», зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2021 року №1022, яка набрала чинності 01.10.2021.
- (108) Таке звуження прав споживача та обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості.
- (109) Відповідно до положень статті 179 Господарського кодексу України (далі –ГК), яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках -затверджувати типові договори. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної

влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

- (108) Статтею 184 ГК регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (109) З огляду на зазначене, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» повинно було укласти договори зі споживачами про надання послуги з постачання теплової енергії з Типовим договором, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 21 серпня 2019 року №830 (зі змінами) не відступаючи від його змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача та власної відповідальності за порушення умов цього договору.
- (110) В свою чергу, дії МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», які полягали в укладенні у період 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року договорів про надання послуг з постачання теплової енергії споживачами в редакціях, які не відповідають положенням чинного законодавства, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

4.3. Антиконтентні наслідки дій суб'єкта господарювання

- (111) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції.
- (112) Укладання МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» зі споживачами договорів, зміст яких не відповідає положенням типових договорів, може призвести до ущемлення інтересів споживачів, зокрема, внаслідок самоусунення Підприємства від виконання покладених на нього, як на виконавця послуг, зобов'язань (щодо сплати споживачу неустойки у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості).

4.4. Неможливість вчинення суб'єктом господарювання таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (113) Наявність у суб'єкта господарювання монополієного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (114) Унаслідок вчинення МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» дій, які полягали в укладенні договорів зі споживачами про надання послуг з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають вимогам типового договору, тим самим зменшивши обсяги прав споживачів та власної відповідальності за порушення умов цього договору, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до абзацу третього статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

4.5. Загальні висновки щодо ознак зловживання суб'єктом господарювання монополічним становищем

- (115) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополічним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (116) Зловживання монополічним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (117) Враховуючи, що МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» у період 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року на ринку послуг з постачання теплової енергії в територіальних (географічних) межах міста Хмельницького, де розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», мало ознаки монополічного (домінуючого) становища, дії МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», які полягають в укладенні у період 2022-2023 років та з 01 січня по 26 квітня 2024 року договорів про надання послуг з постачання теплової енергії зі споживачами, які не відповідають умовам типового договору про надання послуг з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії», зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2021 року №1022, яка набрала чинності 01.10.2021 та діяла на момент укладення договорів, тим самим зменшивши обсяги прав споживачів та власної відповідальності за порушення умов цих договорів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополічним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з постачання теплової енергії.
- (118) У той же час, у ході здійснення дослідження Відділенням не виявлено фактів, які б свідчили про завдання значних збитків споживачам внаслідок вказаних дій МКП «Хмельницьктеплокомуненерго».
- (120) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтями 7 та 14 Закону України «Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Міському комунальному підприємству «Хмельницьктеплокомуненерго» (*інформація, доступ до якої обмежено*) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладених у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення зі споживачами договорів про надання послуги з постачання теплової енергії у відповідно до вимог чинної редакції типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії» (зі змінами).
- Інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуги з постачання теплової енергії, умови яких не відповідають типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійсненні заходи повідомити Відділення у **місячний строк** з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК